

ТЕОРЕКТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Систематизовано підходи до формування механізму управління фінансовою стійкістю машинобудівних підприємств для підвищення ефективності їхньої діяльності.

Ключові слова: фінансова стійкість підприємства, управління фінансовою стійкістю, механізм управління, ефективність діяльності

Abstract

Approaches to the formation of a mechanism for managing the financial stability of machine-building enterprises are systematized in order to increase the efficiency of their activities.

Keywords: financial stability of the enterprise, management of financial stability, management mechanism, efficiency of activity

Вступ

У сучасних умовах розвитку ринкового середовища фінансова стійкість набуває все більш важливого значення оскільки вона виступає умовою життєдіяльності й основою стабільного стану будь-якого підприємства. Забезпечення сталого виробництва та високих продажів, збільшення прибутку в порівнянні з витратами та ефективне використання фінансів, виступають запорукою фінансової стійкості підприємства. Проте, існування перманентних кризових явищ, що відбуваються як на світовому, так і на вітчизняному економічному просторі, а також зміни в економічній, політичній та соціальній сферах негативно впливають на процеси фінансування підприємств реального сектору економіки, що не може не позначитися на їх фінансовій стійкості, виникає потреба постійного оцінювання суб'єктами господарювання своєї діяльності задля збереження можливості конкурувати на ринку. Це потребує розробки механізму удосконалення та управління фінансовим станом підприємства для підвищення ефективності його діяльності, адже значна кількість існуючих в Україні машинобудівних підприємств має незадовільний фінансовий стан, що пояснюється неправильною структурою капіталу, нестачею оборотних коштів тощо.

Питання, пов'язані із фінансовою стійкістю, розглядаються такими вченими як: О. В. Грачова, І. М. Бурденко, В. В. Смачило, О. Ю. Литовченко, Г. В. Савицька, А. М. Поддєрьогін, О. О. Терещенко, Л. О. Коваленко, Р. В. Руда, Н. В. Бугас, Б. Є. Грабовецький, Н. М. Притуляк і ін.

Мета даної роботи полягає в систематизації підходів до побудови механізму управління фінансовою стійкістю.

Результати досліджень

Необхідність забезпечення достатнього рівня фінансової стійкості машинобудівних підприємств належить до кола найбільш важливих фінансових проблем. Вона визначається ступенем забезпечення запасів і витрат власними та позиковими джерелами їх формування, співвідношенням обсягів власних і позикових коштів. Проте беззаперечною умовою існування достатнього рівня фінансової стійкості є формування такого стану фінансових ресурсів, їх розподіл і використання, який здатний був би забезпечити розвиток підприємства на основі зростання прибутку і капіталу, при збереженні платоспроможності і кредитоспроможності в умовах допустимого рівня ризику. Таким чином, можна сформулювати визначення, що фінансова стійкість – це така характеристика фінансового стану підприємства, що залежить і впливає на усі сфери його діяльності, забезпечуючи реалізацію стратегій розвитку і досягається на основі ефективного управління капіталом та рухом коштів, що дозволяє стабільно розвиватися в існуючих ринкових умовах у довгостроковій перспективі.

Управління фінансовою стійкістю – це ефективна діяльність, яка дає змогу підприємству адаптуватися до умов зовнішнього середовища та контролювати ступінь його незалежності від зовнішніх джерел фінансування. Для цього необхідна побудова механізму забезпечення фінансової стійкості підприємства з метою організації ефективної системи взаємодії всіх елементів, які беруть участь у процесі управління фінансовою стійкістю підприємства, адже погіршення рентабельності, оборотності активів, платоспроможності, зростаючий рівень банкрутства вітчизняних підприємств

спонукають до пошуку шляхів, що можуть позитивно виправити ситуацію та підвищити їх загальний фінансовий стан.

Механізм забезпечення фінансової стійкості слід визначити як систему форм, методів, прийомів, важелів, норм і нормативів, а також нормативно-правового, інформаційного, програмно-технічного та кадрового забезпечення, за допомогою яких на підприємстві досягається такий стан фінансових ресурсів, їх формування, розподілу та використання, що дозволяє підприємству розвиватися на основі зростання прибутку та капіталу при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності в умовах допустимого рівня ризику [1, с. 592].

Механізм управління фінансовою стійкістю підприємства є частиною загальної системи управління підприємством, що забезпечує вплив на чинники, від яких залежить загальний результат діяльності суб'єкта господарювання (див.рис. 1).

Рисунок 1 - Основні складові механізму управління фінансовою стійкістю підприємства (складено за даними [1-7])

Механізм оцінки фінансової стійкості підприємства базується на наступних принципах [2]:

- 1) принцип транспарентності – передбачає, що інформація про фінансову стійкість підприємства має бути доступною, адже сьогодні до неї належить лише публічна фінансова звітність;
- 2) принцип конструктивності визначається метою оцінювання фінансової стійкості підприємства (експрес або поглиблена оцінка);
- 3) принцип системності полягає у використанні системного аналізу для оцінювання фінансової стійкості підприємства;
- 4) принцип безперервності передбачає, що фінансово-господарська діяльність підприємства здійснюється постійно у кожному виробничому циклі;

5) принцип динамічності характеризується впливом факторів зовнішнього та внутрішнього середовища на фінансово-господарську діяльність підприємства;

6) принцип об'єктивності враховує вплив факторів економічного середовища на фінансову стійкість підприємства відповідно до дійсності;

7) принцип оптимальності спрямований на вибір найефективніших шляхів забезпечення фінансової стійкості підприємства;

Виходячи із запропонованої системи управління фінансовою стійкістю машинобудівних підприємств, метою зазначеного механізму є формування такого управління фінансовою стійкістю підприємства, яке повинно забезпечувати рівновагу між внутрішньою системою промислового підприємства та його зовнішнім середовищем, враховуючи збереження цілісності в процесі структурних змін, виконання функціональних дій і розширеного відтворення капіталу.

ВИСНОВКИ

Отже, дослідження фінансової стійкості машинобудівних підприємств є основою забезпечення їх сталого розвитку, оскільки є відображенням стабільного перевищення доходів над витратами, забезпечує вільне маневрування коштами підприємства і шляхом ефективного їх використання, сприяє безперебійному процесу виробництва і реалізації продукції, можна стверджувати, що за умови вдосконалення фінансово-економічного механізму управління діяльністю підприємств, стане можливим досягнення довгострокових цілей, а також стабілізації та підвищення рівня конкурентоспроможності національної економіки на світовому ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білик М. Д. Фінансовий аналіз: навч. посібник / М. Д. Білик, О. В. Павловська, Н. М. Притуляк, Н. Ю. Невмержицька. – К.: КНЕУ, 2015. – 592 с.
2. Шаблиста А. М. Фінансова стійкість підприємства: сутність та методи оцінки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ief.org.ua>.
3. Гарасюк О. А., Богачевська К. В. Удосконалення поняття управління фінансовою стійкістю / О. А. Гарасюк, К. В. Богачевська // Економіка і регіон. – 2012. – № 3(34). – С. 228-232.
4. Єлєцьких С. Я. Удосконалення процесу управління фінансово стійким розвитком промислового підприємства / С. Я. Єлєцьких // Економіка промисловості. – 2012. – № 3-4(59-60). – С. 74-80.
5. Єпіфанова І. Ю. Формування стратегії розвитку підприємства в сучасних умовах [Текст] / І. Ю. Єпіфанова, М. Ю. Дзюбко // Вісник ОНУ ім. І. І. Мечнікова. – 2017. – Т. 22, вип. 2 (55). – С. 99-103.
6. Джеджула В. В. Напрями підвищення ефективності діяльності підприємств молочної галузі [Текст] / В. В. Джеджула, І. Ю. Єпіфанова, М. Ю. Дзюбко // Інвестиції: практика та досвід. - 2018. - № 11. - С. 12-14.
7. Єпіфанова І. Ю. Фінансовий аналіз та звітність [Текст] : практикум / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 143 с.

Савельєва Аліна Олександрівна – студентка групи МОФ-156, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: savielieva.alina@gmail.com

Науковий керівник: **Ірина Юрївна Єпіфанова** – канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Alina O. Savielieva – Department of finance and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: savielieva.alina@gmail.com

Supervisor: **Irina Yu. Yepifanova** – Cand. Sc. (Econ), Assistant Professor of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia

